

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego**

Warszawa, dnia 29 kwietnia 2011 r.

**Pani
Alina Mączyńska
Dyrektor
Gimnazjum nr 4 w Zespole Szkół
Publicznych nr 4 im. M. Curie-
Skłodowskiej w Skarżysku-Kamiennej**

KNO-4101-07-08/2010
P/10/190

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli, Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego skontrolowała w Gimnazjum nr 4 w Zespole Szkół Publicznych nr 4 im. M. Curie-Skłodowskiej w Skarżysku-Kamiennej (Gimnazjum lub Szkoła) realizację zadań w zakresie zapobiegania nadwadze i otyłości u dzieci i młodzieży szkolnej w latach 2009-2011 (do 31 marca).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym w dniu 31 marca 2011 r., na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuję Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie skontrolowaną działalność Gimnazjum, mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Formułując ocenę pozytywną Najwyższa Izba Kontroli uwzględniła realizację zajęć edukacyjnych mających na celu promowanie wśród uczniów zdrowego stylu życia, w tym zajęć o charakterze sportowym, a także zapewnienie warunków do prowadzenia działań diagnostycznych w kierunku rozpoznawania nadwagi i otyłości u uczniów Szkoły.

Zgodnie z art. 22a ust. 2b ustawy z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004, Nr 256, poz. 2572, ze zm.) Szkoła uwzględniła w szkolnym zestawie programów nauczania całość podstawy programowej w zakresie edukacji zdrowotnej przewidzianej w III etapie edukacji, odpowiednio w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 51, poz. 458, ze zm.) oraz w załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w tym samym przedmiocie (Dz. U. z 2009 r., Nr 4, poz. 17) obowiązującego w klasach pierwszych począwszy od roku szkolnego 2009/2010.

W okresie kontrolowanym nauczyciele Gimnazjum prowadzili zajęcia, organizowali konkursy, wystawy i przedstawienia z udziałem uczniów, podczas których przekazywano treści dydaktyczne mające na celu poznanie zasad zdrowego żywienia, rozwijanie odpowiedzialności za własne zdrowie, a także zmierzające do wykształcenia u uczniów potrzeby dbałości o sprawność fizyczną. Dodatkowo, tematy te były podejmowane przez szkolną pielęgniarkę podczas apeli i prelekcji dla uczniów.

W latach szkolnym 2008/2009 i 2009/2010 Gimnazjum realizowało program Państwowej Inspekcji Sanitarnej *Trzymaj formę*, w którym uczestniczyło odpowiednio 69 i 51 uczniów.

W celu podniesienia sprawności fizycznej uczniów Szkoła wykorzystywała będące w jej użytkowaniu obiekty sportowo-rekreacyjne. Stałą ofertą Gimnazjum były również sportowe zajęcia pozalekcyjne Szkoły (Szkolne Koło Sportowe i Tańczące Dziewczyny – Cheer Leaders).

Diagnostyka problemów związanych z nadwagą i otyłością u uczniów Szkoły była prowadzona przez szkolną pielęgniarkę podczas okresowych badań przesiewowych. Badania te odbywały się co najmniej raz w roku szkolnym i obejmowały sprawdzenie wzrostu i wagi ucznia.

W roku szkolnym 2008/2009 stwierdzono otyłość u dwóch uczniów, tj. 2,9% ogółu uczniów, w roku szkolnym 2009/2010 u jednego ucznia (tj. 2,0%), podobnie w roku szkolnym 2010/2011 jeden uczeń (tj. 1,8%) zakwalifikowany był do grupy uczniów z otyłością. Uczniowie, u których stwierdzono nadwagę byli kierowani do lekarzy pierwszego kontaktu i otrzymywali od pielęgniarki szkolnej, podczas indywidualnych rozmów wskazówki dietetyczne, co do sposobu żywienia dzieci.

Od września 2009 r. Gimnazjum posiadało monografie wydane przez Ministra Zdrowia pt. *Zasady prawidłowego żywienia dzieci i młodzieży oraz wskazówki dotyczące aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia* oraz *Obiady szkolne dzieci szkół podstawowych i gimnazjalnych z podaniem jadłospisów na dwóch poziomach ekonomicznych* – opracowanych w ramach Narodowego Programu Zapobiegania Nadwadze i Otyłości oraz Przewlekłym Chorobom Niezakaźnym poprzez Poprawę Żywienia i Aktywności Fizycznej na lata 2007-2011. Szkoła wykorzystywała ww. publikacje do określania codziennych jadłospisów w zbiorowym żywieniu młodzieży szkolnej, ustalając je wg norm oraz żywienia w zależności od wieku i płci, wyboru przykładowych jadłospisów dla uczniów szkół gimnazjalnych oraz wdrażania i stosowania się do Dobrej Praktyki Higienicznej i systemu HACCP.

Szkoła nie prowadziła sklepiu szkolnego, natomiast w ramach realizacji zadań *Karty żywienia i aktywności fizycznej dzieci i młodzieży*, której celem było upowszechnienie wiedzy o roli prawidłowego żywienia i aktywności fizycznej w szkołach, realizowała sześć spośród 10 zadań tej Karty.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na: nieprzestrzeganiu wymogu zaopiniowania przez Samorząd Uczniowski *Programu wychowawczego* i *Programu profilaktyki i edukacji prozdrowotnej (Program profilaktyki)*, a także braku opinii Rady Rodziców odnośnie *Programu profilaktyki* i nieokreśleniu w tych programach zadań adresowanych do uczniów z nadwagą lub otyłością oraz nieokreśleniu w statucie Szkoły form opieki i pomocy uczniom, którym z przyczyn rozwojowych, rodzinnych lub losowych potrzeba jest pomoc i wsparcie.

1. Obowiązujący w okresie kontroli *Program wychowawczy* nie został zaopiniowany przez Samorząd Uczniowski, a *Program profilaktyki* nie został zaopiniowany przez Radę Rodziców i Samorząd Uczniowski, co stanowiło naruszenie § 2 ust. 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624, ze zm.).

Ponadto w ww. programach nie określono zadań adresowanych do uczniów z nadwagą lub otyłością. Obowiązek uwzględnienia przez placówkę oświatową potrzeb rozwojowych jej uczniów w *Programie profilaktyki* wynika z § 2 ust. 1 pkt 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624, ze zm.).

2. Statut Gimnazjum nie określał form opieki i pomocy uczniom, którym z przyczyn rozwojowych, rodzinnych lub losowych potrzebna jest pomoc i wsparcie, w tym również pomoc materialna. Było to niezgodne z § 2 ust. 1 pkt 8 załącznika nr 3 do ww. rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r., zgodnie z którym statut szkoły powinien określać formy opieki i pomocy uczniom, którym m.in. z przyczyn rozwojowych potrzebna jest pomoc i wsparcie.

Ponadto z analizy ankiet skierowanych do nauczycieli wynika, iż 14 % (tj. 2 z 14 badanych) nie czuje się przygotowana do informowania rodziców o zagrożeniu ich dzieci nadwagą i otyłością, zdecydowana większość nauczycieli 71,4% nie ma doświadczenia w tych sprawach, 28,6% nauczycieli stwierdziło, że potrzebuje wyraźnych wytycznych lub wsparcia w tym zakresie, a 21% (tj. 3 na 14) nauczycieli zadeklarowało chęć uczestnictwa w szkoleniach, dot. problematyki zapobiegania nadwadze i otyłości.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) uzupełnienie statutu Szkoły poprzez określenie formy opieki i pomocy uczniom, którym m.in. z przyczyn rozwojowych potrzebna jest pomoc i wsparcie,
- 2) rozważenie uwzględnienia w ramach organizacji doskonalenia zawodowego nauczycieli problematyki dotyczącej przeciwdziałania nadwadze i otyłości u uczniów.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pani Dyrektor o przesłanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, przysługuje Pani Dyrektor w terminie siedmiu dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie zawartych w nim ocen, uwag i wniosków.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej Komisji NIK.